

Rok XI
Nr. [237]

ABC

P R
Warszawa,
środa 19 sierpnia 1936 r.10
GROSZY

NO

INY

CODZIENNE

10
GROSZY

NASZE ABC

Oddzielnie

Najbardziej charakterystyczną cechą niedawnych manifestacji w XVI rocznicę zwycięskiej bitwy warszawskiej, było niezwykle rozproszkowanie uroczystości w całym kraju.

„Święto Żołnierza Polskiego“, ustanowione swojego czasu przez gen. Sikorskiego, zaprzestano uroczystości obchodzić po r. 1926. Z niezrozumiałych powodów spychana była w cień rocznica, przypadająca corocznie w dn. 15-go sierpnia. Szczęśliwie się stało, że w roku bieżącym min. Kasprzyski podkreślił wagę rocznicy bitwy warszawskiej, która zdecydowała o losach Polski, a zarazem współczesnej Europy, słusznie zalecając dążenie do zespolenia święta armii ze świętem wszystkich Polaków.

Tegoroczny obchód święta narodowego w dn. 15 sierpnia wykazał — jakby w przeciwstawieniu do psychicznej jedności wojska i wszystkich grup politycznych społeczeństwa polskiego w roku 1920 — że stosunki panujące obecnie w Polsce nie sprzyjają zbiorowym i solidarnym wystąpieniom mas. Wspólne święto obchodzono oddzielnie, przyczem licytowano się przedewszystkiem nie w oddawaniu czci poległym bohaterom, lecz w wywyższaniu zasług pewnych ludzi, czy też grup, z równoczesnym pomniejszaniem roli i znaczenia innych.

W ocenie siły wystąpienia poszczególnych grup w dn. 15 sierpnia możemy obcyć się bez pomocy niedostępnych dla ogółu raportów obserwatorów urzędowych, którzy w tym wypadku mogą jedynie wprowadzić w błąd. Nawyki obserwatorów tego rodzaju, ich nastawienie zarówno w stosunku do obserwowanych, jak i do zwierzchników, wreszcie kwalifikacje osobiste do opinowania jawnych wystąpień masowych — wszystko to pozwala z korzyścią dla własnej orientacji nie żałować braku znajomości takich informacji. Napewno inaczej oceniona była np. wymowa zjazdu chłopskiego w Nowosielcach przez uczestniczącego w nim dostojnika, niż we wszystkich raportach informacyjnych. Nam wystarczą sprawozdania uczestników manifestacji i relacje dziennikarskie.

Przewaga chłopska, wsi nad miastem, wydaje się niewątpliwa w święceniu rocznicy. W masowych manifestacjach Stronnictwa Ludowego, jak i Stronnictwa Narodowego chłopcy polscy, najliczniejsza i najzdrowsza część narodu, uczestniczyli ławą. Ta chłopska przewaga najdobitniej wystąpiła w milionowej stolicy. Chłopów do Warszawy nie wpuszczono, Stronnictwo Narodowe świętowało w Radzyminie, uroczystości oficjalne wypadły niko, a jedynie Hallerczycy wystąpili okazale. Ale, jak na stolicę, nie wypadło to, ogólnie biorąc, imponująco. Masy polskiej Warszawy nie uczestniczyły, niestety, w święcie, zaczęły się raczej biernie. W tych warunkach znaczenie wychowawcze obchodu rocznicowego było bardzo niewielkie.

Bierność mas miejskich w Polsce ma różne przyczyny. Najważniejszą z nich jednak jest uparte ograniczanie każdego żywszego ruchu społecznego w ciągu lat ostatnich. Jeśli nawet przyjąć, że wynikało to z ideowych zamierzeń i najlepszych intencji, to stwierdzić trzeba, iż zastosowano najgorszą w stosunku do Polaków metodę. Zamiast „puszczać na głęboką wodę“ i nie utrudniać procesu powstawania nowych sił społecznych, hamowano i krępowano także dobrych pływaków, i

Ostatnie dni Madrytu

Ostrzeliwanie zakładników zamkniętych w forcie Guadelupe

LONDYN, 17. 8. Korespondent Reutera donosi z Hendaye, że jak to wynika z opowiadań dziennikarzy, przybyłych z Madrytu, stolica nie może już dłużej stawiać oporu wojskom powstańczym. Rząd przygotowuje się do opuszczenia Madrytu i przeniesienia się do Walencji. W mieście nie można już nabyć mięsa, jarzyn, ryb, chleba i tytoniu. Madryt żyje w ciągłej obawie ataków lotniczych. Cokolwiek nastąpi należy się liczyć z dalszym oporem na poszczególnych ulicach i w budynkach mi-

licji ludowej, która jest doskonale uzbrojona i panicznie lęka się dostania w ręce powstańców.

OSTATNIE DNI MADRYTU

LONDYN, 18. 8. Reuter donosi z Gibraltaru: przybyły tu z Madrytu doświadczony obserwator wydarzeń twierdzi, że powstańcy mają informacje bezpośrednie z Madrytu. Oddziały powstańcze uzmocniły się na pozycjach w Sierra Guadarrama, są dobrze zaopatrzone w żywność i amunicję, oczekują posiłków i są pewne, że

za 10 dni wkroczą do stolicy. Rząd — według wiadomości z kół powstańczych — przygotował się do opuszczenia stolicy na 3 samolotach.

Nocami w Madrycie panują ciemności. Światła są gaszone w obawie ataków lotniczych. Według obliczeń opartych na niesprawdzonych informacjach, liczba ofiar dotychczasowych wojny domowej w Hiszpanji wynosi 50.000 zabitych i 135.000 rannych. Korespondent Reutera uważa te liczby za przesadne.

PARYŻ, 17. 8. Z Hendaye donoszą, że pod Irun i San Sebastian toczą się od rana zacięte walki. We wczesnych godzinach rannych wojska powstańcze przypuściły szturm na pozycje wojsk rządowych w Asturji ogłaszając, że wobec jednocześnie wzięte zostały pod ogień dział powstańczych okrętów wojennych.

Flota powstańcza skoncentrowała swą akcję głównie na fort Guadelupe, położony w pobliżu miejsciny rybackiej Fuenterrabia. Fort ten mieszczący olbrzymie składy amunicji i materiałów wybuchowych zamieniony został na więzienie, w którym dowództwo wojsk czerwonych osadziło 1200 zakładników, w tem około 700 kobiet i dzieci.

Komenda San Sebastian nie przypuszczała, że okręty powstańcze otworzą ogień na fort, w którym uwięzieni są zakładnicy. Istotnie dowództwo wojsk powstańczych do ostatniej chwili próbowało pertraktować z dowództwem wojsk rządowych w sprawie zwolnienia zakładników. Nie otrzymawszy dziś rano, po upływie terminu wyznaczonego w ostatnim ultimatum, odpowiedzi dowództwo wojsk powstańczych wydało rozkaz zbурzenia fortu.

Dramatyczne fazy walki o San Sebastian, widoczne doskonale z pogranicznych miejscowości francuskich, śledzone są z bacznością. Wśród ludności strefy pogranicznej krąży najróżniejsze pogłoski. Między innymi dziś rano rozeszła się wieść, że wojska rządowe rozstrzelały część zakładników.

SZTURM NA OVIEDO

PARYŻ, 18. 8. Z Barcelony donoszą: dowództwo wojsk rządowych w Asturji ogłasza, że wobec odmowy kapitulacji powstańców, zamkniętych w Oviedo, przedsięwzięty będzie generalny szturm.

POCISKI NA SANTANDER

PARYŻ, 18. 8. Z Bajony donoszą: Wczoraj o godz. 14.45 rozpoczęło się bombardowanie przez powstańców portu i miasta Santander. Pociski kierowane są w

Czy znikną z ulic „handełesy“?

Na zebraniu Stow. Kupców Polskich, omawiana była ostatnio, — poruszana już przez prasę — sprawa usunięcia z ulic nawałujących „handełesów“. Kupcy polscy mają wystąpić w tej sprawie do czynników miarodajnych, przedstawiając projekty zakazu tego ulicznego handlu starym i stworzenie ośrodków skupienia starej odzieży.

Słonecznie i ciepło

Przewidywany przebieg pogody do południa dn. 19. 8. b. r.: Pogoda słoneczna i ciepła o słabych wiatrach miejscowych. Rankiem mglisto.

skład materiałów palnych w Asti lero, ale nie dosięgły celu ani razu.

BESTJALSTWA KOMUNISTÓW

PARYŻ, 18. 8. Z Lizbony donoszą, że według informacji otrzymanych drogą okólną z Malagi, komuniści opanowali jeden ze statków, stojących w porcie, na którym trzymano wziętych do niewoli powstańców. Każdemu z powstańców przywiązano do szyi ciężary z żelaza i rzucono go następnie do morza. W ten sposób utopiono 50 powstańców.

ZDRADA CZERWONEGO ADMIRAŁA

PARYŻ, 18. 8. Gen. Queipo de Llano w komunikacie ogłoszonym za pośrednictwem radjostacji sewilskiej podaje, że admirał dowodzący eskadrą floty rządowej w Cartagena, przyłączył się do powstańców. Admirał zajął forte i nadbrzeżne oraz umocnienia panujące nad miastem i portem i trzymał całkowicie miasto i port w swej władzy.

Zagrożony rząd w Madrycie szuka ocalenia w Lidze Narodów

PARYŻ, 18. 8. (ATE). „Figaro“ na podstawie informacji ze źródeł wiarygodnych donosi, że wobec niezwykle trudnej sytuacji, w jakiej ostatnio znalazł się rząd madrycki, w najbliższych dniach udaje się do Genewy specjalna delegacja rządu dla uzyskania poparcia Ligi Narodów w akcji przeciwko powstańcom.

Według doniesień tego samego pisma w katalońskiej generalidad rozważany jest projekt ogłoszenia niepodległości Katalonji na wypadek zajęcia Madrytu przez

P. premier na Zamku

Wczoraj w godzinach rannych powrócił ze Spawy do Warszawy P. Prezydent Rzeczypospolitej. Bezpośrednio po przyjeździe Pan Prezydent przyjął p. premiera gen. Sławoj - Składkowskiego na dłuższej audjencji, która trwała około 3-ch godzin.

Jak się dowiadujemy, p. premier gen. Sławoj - Składkowski był przyjęty przez P. Prezydenta R. P. w towarzystwie wicepremiera, p. inż. E. Kwiatkowskiego.

Ciemnolicy goście u studentów polskich

Wczoraj o godz. 11 wieczór przyjechała do Warszawy z Gdańska egzotyczna wycieczka studentów egipskich, składająca się z 94 osób, w tem 2 studentki. Kierownikiem wycieczki jest profesor Uniwersytetu w Kairze, Omar Zaki. Jest to pierwsza wycieczka studentów egipskich, jaka przybyła do Polski, wobec tego podejmowana będzie specjalnie uroczystości.

Egipcjanie zabawią w Warszawie jedną dobę, poczem pojadą do Katowic, Krakowa i Lwowa. Rewizytować Egipcjan będą studenci polscy w roku przyszłym.

Z. Z. Z. chce się połączyć z P. P. S. Narodowi socjaliści staną do wyborów w Łodzi

ŁÓDŹ, 18. 8. Na ostatnim posiedzeniu Centralnego Wydziału Związku Związków Zawodowych zapadła uchwała, aby Z.Z.Z. w związku z wyborami do samorządu miasta Łodzi, nawiązało kontakt z organizacjami robotniczymi stojącymi na gruncie „szczerej obrony klasowych interesów świata pracy, nie wykluczając P. P. S.“

Socjaliści podobno nie bardzo

kwapią się do przyjęcia tej oferty.

Niedawno również powstała partja narodowych socjalistów postanowiła przy zbliżających się wyborach do Rady Miejskiej w Łodzi wystawić własną listę. W związku z tem grupa ta rozwinęła już na terenie Łodzi akcję propagandową, wydając szereg odezw i ulotek.

Towarzystwo holdingowe Przejmie „Współnotę Interesów“?

Założone zostało towarzystwo holdingowe dla przejęcia „Wspólnoty Interesów“. Kapitał tego towarzystwa składa się z 10-ciu udziałów, z których cztery są w posiadaniu Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach, a dwa — Banku

Gospodarstwa Krajowego.

Na czele nowego towarzystwa staną: dyrektor departamentu górniczo - hutniczego w Min. Przemysłu i Handlu Czesław Peche, dyr. W. Przedpełski i dyr. Kowalski.

Ani jednego urzędnika w biurze Sensacyjna inspekcja wojewody Dziadosza

Ciekawe wyniki dają inspekcje wojewodów, zalecone przez p. premiera Sławoj - Składkowskiego. Liczne uchybienia zauważono w pracy biur samorządowych. Woje

wodzie kielecki dr. Dziadosz w czasie rannej inspekcji w biurach Wydziału Opieki Społecznej Zarządu Miejskiego w Kielcach stwierdził, że mimo rozpoczęcia urzędowania, nie było w biurach ani jednego pracownika.

Echa obchodu 15 sierpnia Zapowiedź nowej serii procesów

Sobotnie obchody rocznicy „Cudu nad Wisłą“ w dniu 15 sierpnia w miejscowościach wiejskich to nawet wówczas, kiedy nie opuszczali bezpiecznej wody legalizmu.

Nie odmieni się obecny nastrój w Polsce i nie nie zdola wykręcić w masach entuzjazmu, dopóki nie znajdzie się w naszym państwie dość odwagi, by dopuścić do wolnej gry zdrowych sił narodu.

R. W.

Przenosiny siedziby dowództwa powstańców Z Burgos do Valladolid

BURGOS, 18. 8. Komitet rządzący powstańców t. zw. junta, zamierza przenieść się wraz z kwartą główną z Burgos do Valladolid.

Gen. Mola wczoraj popołudniu dokonał w Valladolid rewji pułku

przybyłego z Marokko i przetransportowanego koleją przez Meridę. Gen. Mola przemawiał z balkonu, zapowiadając rychłe zwycięstwo. Wieczorem gen. Mola wrócił do Burgos.

Wydalenie z Francji zwolennika powstańców hiszpańskich

PARYŻ, 18. 8. „Echo de Paris“ podaje, że na żądanie ambasadora hiszpańskiego minister spraw wewnętrznych wydał zarządzenie w celu wydalenia z Francji majo-

ra Antonio Barroso, attache wojskowego ambasady hiszpańskiej, który niedawno podał się do dymisji.

Blum przerwał urlop Jouhaux też wrócił z Madrytu

PARYŻ, 18. 8. (ATE). Dzisiaj „Le Jour“ donosi, że premier Leon Blum przerwał swój urlop wypoczynkowy i powrócił

wczoraj do Paryża. Powrót premiera Bluma zbiegł się dziwnym trafem z powrotem sekretarza Generalnej Federacji Pracy Jouhaux z Madrytu.

Stan oblężenia w Jaffie O zmierzchu nie wolno wychodzić

JEROZOLIMA, 18. 8. (PAT). — Ogłoszono rozporządzenie, które-mocą w Jaffie nie wolno wychodzić na ulicę dziś od godz. 8-iej rano do 5 rano jutro. Jedni uważają to rozporządzenie za dowód powagi położenia, inni zaś są

dż, że jest to sankcja za zamordowanie 12 sanitariuszek żydowskich przez Arabów.

Do Jaffy przybyły silne posiłki wojskowe. Miasto jest otoczone kordonem zbrojnym.